

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrtleta 90kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 14. marca 1866. ~

Gospodarske stvari.

Kaj je storiti, ako je sadno drevo gospodarju zavoljo preobilnih zarodnic nerodovitno? *)

Sadjorejcem je znano, da hruške in jabelka navadno ne zastavljajo cvetnih popkov, dokler niso pognale majhnih krempljev, katerim Nemci „Fruchtholz“ pravijo, mi pa jih zarodnice imenujemo. Tudi najmanjša zarodničica ima svoj popek. Nekatere imajo listnike, nekatere pa cvetnike.

Dasiravno zarodnice ne poganjajo mladik, vendar tudi vsako leto nekoliko zrastejo in njih starost se po obročkih pozná, kateri se na bolj starih zarodnicah lahko štejejo. Izmed zarodničnih obročkov poženejo novi listni popki in iz njih zopet zarodnice na vse strani. Tako postane drevo s časom vse krempljasto in zaraščeno, ter ima brez števila zarodnic in popkov, pa vendar cvetnikov ne nastavi, in če jih tudi včasih nastavi, se cvetje obleti in sadú ne rodi. Zakaj neki ne? Zato ne, ker ima tako drevo premalo moči v sebi, da bi moglo toliko število popkov zadostno rediti. Preobilnost zarodnic in njih brezštevilni popki so krivi, da je drevo nerodovitno.

Vajen sadjorejec hitro pozná, ktero drevo je zavoljo preobilnosti zarodnic in popkov nerodovitno. Kdor pa je drevja manj vajen, naj gleda, kako drevo raste, kakošni so popki na zarodnicah, in koliko peresec da imajo.

Ako drevo neha mladike poganjati, ali le sèm ter tjà kako tanko in kratko mladico požene, znamenje je to, da drevo strada, da je bolno ali da mora preveliko družino popkov in perja rediti. Ako so popki drobni, iz katerih komaj po tri ali štiri peresca poženejo, daje to na znanje, da ima drevo toliko zarodnic in popkov, da jih ne more zdatno rediti. Taka je rada pri tepkah.

Dostikrat se sliši govorjenje: „To-le drevo je kdaj vsako leto rodilo, zdaj pa se je narodilo, in že več let nič nima.“

Pa tako drevo se večidel ni narodilo, temuč se mu le godí kakor očetu, kateri je svoje otroke lahko dobro z živežem oskrbel, dokler jih je bilo le troje; zdaj pa pomanjkovec trpijo, ker se je njih število na deset narastlo. Če tako drevo pogledaš, boš dostikrat videl, da so se zarodnice tako razkrempljile, da je drevo živ kremplj postalo.

Da bode tako preobloženo drevo zopet rodovitno, daj mu z gnojnino pri koreninah več živeža, in mu vzemi na vejah nekaj bremena, to je, iztrebi ga precej močno, pa enakomerno po vseh vejah. Tako boš zatl preobilne zarodnice in odvečne popke.

Kdor pa hoče drevje prav trebiti, ni dosti, da bi le vzela v roke žago, sekirico, nož ali škarje, pa hajdi na drevje in žagaj in sekaj in šcipaj, da bo kaj; ampak treba je, da delaš bolj z glavo kakor z orodjem. Zlato pravilo naj ti bo: Nikoli nikar nič ne odžagaj, ne odsekaj ali ne odreži, dokler ti glava ni povedala, za kaj da mora to proč.

Kadar drevo trebiš preobilnih zarodnic, ne smeš vej ogoliti, dokler dosežeš, kakor se rado zgodi, ampak skrbi, da bojo zarodnice po vsem drevesu in povsod po vejah. Le tako drevo obilno rodi. Iztrebi pa pred vsem tiste zarodnice, ktere imajo drobne popčke, včasih se staknejo le preobilni popki, zarodnica pa ostane. Ako so se zarodnice že močno razkrempljile, odpravi slabejše krempljce. Včasih se mora cela krempljasta veja polna zarodnic in popkov iztrebiti, če nima prostora. Cvetnih popkov varuj pokončevati, če niso preobilni. —

Opomba. Kakor druga leta, ravno tako imam tudi letos veliko sadnih drevesec vsake sorte, posebno veliko pa lepih in šlahnih jabelk po 30 — 50 krajc. na prodaj. Pri meni se dobé tudi erfurški in angleški špargeljni po 2 in 3 kr. eden.

Na Breznici blizu Radolice 10. sušca 1866.

Lovro Pintar, fajmošter.

Gospodarska skušnja.

* Kako na Francozkem vinograde branijo spomladanske ponočne zmrzline. — Kadar se bojé v jasni mirni noči brez vetra, da utegne zmrzovati, zažgó na večer velike kupe vlažne (mokre) slame, plevéla in grmovja. Tak ogenj napravi veliko gostega in mokrega dima, ki se kakor krilo vleže čez nograd; ta dim pa tudi zrak tikama tal napolni z vodenim soparom, in to brani, da zemlja ne zmrzne. Ko je noč mirna brez sape, ne prežene dima; dim ostane tedaj na mestu. Profesor Tyndall je te skušnje razjasnil s kemičnimi razlogi, kateri očitno kažejo, da taki gospodarji prav umno ravnajo, kateri tako kurijo nogradom. Z vodenim soparom navdani zrak (luft) ima čudno, prekornostno lastnost, da žarke, kateri izhajajo iz tako vročega vira kakor je solnce, prav lahko skozi se pušča, nasproti pa takih žarkov ne pustí skozi, kateri izvirajo iz tako malo vročega trupla kakor je zemlja. Če v puščavi po sila vročem dnevu nastopi ledeno-mrzla noč, ali če nam jasno nebó spomladi prinese ponočni mraz, se to zgodi samo zatega voljo, ker je zrak nenavadno suh in nima vodenih soparov v sebi, kateri odvrčajo slano. Tako piše francozki profesor Tyndall.

Ali bi se ne dalo tudi pri nas tako ravnati, ne samo v nogradih, temuč tudi v sadnih in družih vrtilih?

*) Obljubljeno priporočilo dobro doide!